

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu, 15.07.2004
KOM(2004)431 konečná verze

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉ RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Financování programu Natura 2000

{SEK(2004)770}

{SEK(2004)771}

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Natura 2000.....	4
2.1.	Sít' Natura 2000 – Současnost a výhled do budoucna.....	4
2.2.	Řízení Natury 2000 – náklady a přínosy.....	5
3.	Cesta k vytvoření rámce pro spolufinancování Společenstvím	6
3.1.	Spolufinancování sítě Natura 2000 Společenstvím – právní základ.....	7
3.2.	Nástroje financování z EU – současné spolufinancování	7
4.	Závěr a další kroky.....	8

1. ÚVOD

Na jednání Evropské rady v Gothenburgu v červnu 2001¹ se hlavy evropských zemí a vlád zavázaly zvrátit úbytek biologické rozmanitosti v Evropské unii do roku 2010. Natura 2000, tj. síť chráněných oblastí, vytvořená z lokalit vymezených směrnicemi Společenství pro ptactvo a stanoviště, je hlavním pilířem aktivit Společenství pro zachování biologické rozmanitosti. Je nezbytná pro splnění závazků učiněných v Gothenburgu.

Ačkoliv význam biologické rozmanitosti je pro společnost důležitý a ekonomické argumenty pro její zachování jsou silné, opatření v tomto směru na straně EU i členských států byla dosud nedostatečná. Celkový stav evropské biologické rozmanitosti je chabý a vykazuje obecný trend² postupného úbytku. Třetí kolo hodnocení životního prostředí³ (2003) Evropskou agenturou pro životní prostředí konstatovalo, že *“důležité ekosystémy jsou nadále ohroženy”* zatímco *“trendy druhových populací jsou smíšené – některé dříve vysoce ohrožené druhy se začínají regenerovat, zatímco jiné klesají povážlivou rychlostí [a] tento úbytek je nyní pozorován i u dříve běžných druhů.”* Společenství uznává, že zachování biologické rozmanitosti už není jen otázkou volby, nýbrž je kritickou součástí udržitelného rozvoje. Závazek učiněný hlavami států a vlád v Gothenburgu, že ke zvratu v úbytku biologické rozmanitosti v EU dojde do roku 2010 je uznáván jako klíčový prvek ve strategii udržitelného rozvoje v EU⁴ a byl dále upřesněn v Šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí (EAP) (2002-2012)⁵, který identifikuje přírodu a biologickou rozmanitost jako jednu ze čtyř hlavních akčních priorit. Klíčové akce vymezené Šestým EAP zahrnují provedení strategie biologické rozmanitosti ve Společenství⁶ a akčních plánů⁷, včetně plného provedení směrnic o přírodě⁸, a zejména založení sítě chráněných lokalit, tj. sítě Natura 2000⁹. To vyžaduje další podporu od Společenství ve smyslu finanční pomoci na prosazování udržitelného užívání těchto lokalit a péči o ně.

---

¹ Závěry předsednictví z gothenburského jednání Evropské rady, 15. a 16. června 2001.

² Životní prostředí v Evropě – dobříšské hodnocení 1999. Evropská agentura pro životní prostředí. Kapitola 29.

³ Třetí kolo hodnocení životního prostředí v Evropě. Zpráva o ekologickém ocenění č.10. Evropská agentura pro životní prostředí. 2003. Kapitola 11.

⁴ Sdělení Komise. Udržitelnou Evropou za lepší svět: Strategie EU pro udržitelný rozvoj. KOM(2001)264 v konečném znění.

⁵ Rozhodnutí Evropského Parlamentu a Rady č. 1600/2002/ES o Šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí. (Úř. věst. L242, 10.9.2002, s.1).

⁶ KOM(1998)42 v konečném znění.

⁷ KOM(2001)162 v konečném znění, svazky I-V.

⁸ Směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. č. L 103, 25.4.1979, s.1) a Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. č. L 206, 22.7.1992, s.7), ve znění směrnice Rady 97/62/EC ze dne 27. října 1997, kterou se přizpůsobuje směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin technickému a vědeckému pokroku (Úř. věst. č. L 305, 8/11/1997, s.42).

⁹ *“...zřízení sítě Natura 2000 a zavedení nezbytných technických a finančních nástrojů a opatření nutných k jejímu plnému provádění a k ochraně druhů chráněných podle směrnic pro stanoviště a ptáky, které nespádají do oblastí sítě Natura 2000 [a] podpora rozšíření sítě Natura 2000 do kandidátských zemí”*. čl. 6 odst. 2 písm. a) rozhodnutí č. 1600/2002/ES o Šestém akčním programu Společenství pro životní prostředí.

Směrnice o stanovištích (92/43/EHS) se dále zabývá otázkou spolufinancování Natury 2000 Společenstvím. V jednom z bodů odůvodnění se uvádí, že „přijetí opatření na prosazování ochrany prioritních přírodních stanovišť a prioritních druhů v zájmu Společenství je společnou odpovědností všech členských států; že to však může přinést nadměrné finanční zatížení pro některé členské státy způsobené jednak nerovnoměrným rozdělením takových stanovišť a druhů ve Společenství, jednak skutečností, že zásada "znečišťovatel platí" může mít ve zvláštním případě ochrany přírody jen omezené použití“. „Byl vysloven souhlas s tím, aby Společenství v takovém výjimečném případě mělo poskytnout příspěvek na spolufinancování ze svých prostředků v rámci objemu finančních zdrojů, který je k dispozici na základě rozhodnutí Společenství; ...“. Článek 8 směrnice stanoví spolufinancování této sítě ze strany Společenství (Příloha 2).

Otázka vhodné finanční podpory od Společenství pro zavedení sítě Natura 2000 byla předmětem rozhodnutí Rady i Evropského Parlamentu. V rámci příprav reakce na tyto žádosti si Komise přizvala na pomoc skupinu odborníků sestavenou ze zástupců členských zemí a různých zainteresovaných skupin. Zpráva této skupiny předložená Komisi v prosinci 2002¹⁰ kvantifikovala finanční potřeby sítě Natura 2000, zrevidovala dosavadní zkušenosti s financováním od Společenství, a dále identifikovala a projednala možnosti budoucího spolufinancování této sítě Společenstvím. Komise navázala na zprávu Skupiny dotazníkem, který rozeslala členským státům EU-15 i novým členským státům, a který byl zaměřen na podrobnější odhad pravděpodobných nákladů.

2. NATURA 2000

2.1. Síť Natura 2000 – Současnost a výhled do budoucna

Natura 2000 je evropská ekologická síť lokalit, která jsou předmětem směrnice o stanovištích. Významným pokrokem při vytváření sítě Natura 2000 bylo vymezení více než 18 000 lokalit členskými státy. Dnes tato síť pokrývá oblast o 63,7 milionech hektarů, včetně významné mořské oblasti o 7,7 milionech hektarů, zatímco celková suchozemská oblast sítě (okolo 56 mil. hektarů) činí přibližně 17,5% suchozemských oblastí v EU-15. Nyní, kdy je síť téměř dokončena, je nutno zaměřit se více na aktivní péči o tyto chráněné lokality, aby se zajistilo jejich dlouhodobé zachování a dosažení hospodářských a společenských cílů sítě. Toto však zároveň vyvolává otázku potřeby zajistit dostatečné financování na všech úrovních tak, aby se zabezpečilo, že Natura 2000 se stane dynamickou součástí strategie biologické rozmanitosti v EU. Investice na podporu udržitelného využití chráněných lokalit a jejich přístupnosti pro návštěvníky jsou obzvláště důležité pro realizaci potenciálu této sítě přispět k místnímu hospodářskému rozvoji.

Založení sítě Natura 2000 je velký úspěch. Je důležité, aby se s tím, jak se proces vymezení podle směrnice o stanovištích blíží ke svému závěru, pozornost zaměřila spíše na péči o chráněné lokality. Práce na plánech péče již ve většině členských státech začala a měla by být dokončena do 2 až 3 let. Provádění těchto plánů samozřejmě vyvolává otázku dostupnosti finančních prostředků a dalších zdrojů.

---

¹⁰ K dispozici na adrese: http://europa.eu.int/comm/environment/nature/natura_articles.htm

2.2. Řízení Natury 2000 – náklady a přínosy

2.2.1. Potřeba financování

Směrnice o stanovištích jasně stanoví, že odpovědnost za péči o území v síti Natura 2000 mají členské státy. V praxi toto pro mnoho členských států znamená, že odpovědnost je přenesena na vnitrostátní nebo regionální agentury pro ochranu životního prostředí nebo, v případě federálních zemí, bývá definována jako odpovědnost regionálních orgánů.

Potřeba financování sítě Natura 2000 je spojena s celou řadou opatření nutných pro zajištění péče o vymezené chráněné lokality. To zahrnuje i aktivity pro prosazení veřejného využití a přístupu ke chráněným stanovištím způsobem, který se slučuje s cíli ochrany prostředí. Tyto aktivity se mohou týkat jednorázových „investic“, jako např. koupě půdy nebo regenerace poškozených stanovišť nebo jejich prvků, nebo mohou obsahovat dlouhodobé akce, jako např. řádnou péči o vegetaci a další krajinné prvky a monitoring lokalit či druhů. Mohou se přímo týkat pozemních aktivit nebo se mohou týkat péče o chráněnou oblast širšího rozsahu, vzdělávacích a osvětových aktivit, a zajištění toho, aby chráněná oblast a její specifika byly chráněny před různými místními a strategickými dopady. Podrobný seznam opatření a aktivit nezbytných pro založení a správu sítě Natura 2000 jsou obsaženy v Příloze 3. Nezbytné činnosti lze rozdělit do čtyř širokých kategorií. Tato kategorizace je užitečná při následných diskusích o nákladech a způsobilosti pro financování.

2.2.2. Odhad nákladů na síť Natura 2000

Založením sítě Natura 2000 vznikly náklady různým skupinám. Tam, kde jsou omezeny možnosti výstavby, klesá cena půdy (i když přilehlé oblasti mohou naopak získat na ceně). Natura 2000 může omezit i zemědělské využití půdy a rybolov; dále může představovat problém pro dopravní a stavební sektory. Oblasti Natury 2000 mají dopad i na dříví a lesní hospodářství, buď v podobě zákazu činnosti nebo nezbytnosti dodatečných nákladů spojených se změnami v jejich provozu. Může být nutné, aby stát vykoupil dříví a těžební práva, majitelům lesní plochy může být někdy nucen vyplatit náhradu za ušlý zisk. Vzhledem k rozsáhlosti této sítě, která zabírá téměř 60 mil. hektarů a kolem 17,5% území EU-15, není nijak překvapující, že předpokládané náklady jsou podstatné. Analýza předložená v příloze 8 nebere tyto náklady v úvahu, kromě případů, kdy jsou považovány za součást nákladů na správu sítě Natura 2000.

Při přípravě nákladových odhadů čerpala Komise ze Zprávy pracovní skupiny odborníků a z vyplněných dotazníků od členských zemí. Jejich odpovědi v dotaznících vedly k odhadu nákladů ve výši 3,4 mld. EUR ročně pro země EU-15. Toto číslo bylo extrapolováno do výpočtu nákladů pro 10 přístupujících zemí s výslednou nákladovou částkou pro EU-10 mezi 0,63 mld. a 1,06 mld. EUR ročně, takže celkový odhad nákladů činí 4,0 až 4,4 mld. EUR ročně pro rozšířenou EU. Odhad pro nové členské státy je však otevřen pro případnou kritiku kvůli použitým předpokladům.

Vzhledem k tomu, že spolehlivost a srovnatelnost prvních odhadů byla diskutabilní, byly v červnu roku 2003 rozeslány nové dotazníky, jak členským, tak přístupujícím zemím, v nichž byly požadovány podrobnější údaje a zdůvodnění projektovaných částek. Analýza těchto informací vedla k zrevidovanému odhadu ve výši 6,1 mld. EUR ročně pro EU-25 (tabulka 3 v příloze 8). Tato odhadovaná částka 6,1 mld. EUR byla nejspolehlivější odhadem v době

vydání tohoto sdělení. Může být a měla by však být ještě upřesněna. Členské státy budou požádány o přezkoumání materiálů, které předložily, na základě jednotné metody odhadování nákladů. Pokrok v přípravě plánů péče očekávaný v průběhu příštích let by měl pro tyto nákladové odhady vytvořit pevnou základnu.

2.2.3. Přínosy

Zachování biologické rozmanitosti prostřednictvím sítě Natura 2000 může přinést podstatné hospodářské i sociální přínosy. *Hospodářské přínosy* mohou pramenit z ekosystémových služeb (např. čištění a dodávek vody, ochrany půdy proti erozi), odbytu potravinářských a lesních produktů, a různých činností v chráněné lokalitě a/nebo spojených s touto lokalitou, jako např. cestovní ruch¹¹, školení a vzdělávání, dále pak přímý prodej výrobků z oblastí Natury 2000. Toto znamená významné místní příjmy a zaměstnanost, ale i možnosti rozvoje celého širšího regionu (Příloha 4). *Sociální přínosy* mohou zahrnovat vyšší zaměstnanost a rozličnost příležitostí pro místní obyvatelstvo, což povede v větší hospodářské stabilitě a zlepšení životních podmínek, zachování kulturního (i přírodního) dědictví, a konečně příležitosti pro vzdělávání a volnočasové aktivity související se životním prostředím, jakož i podporu zdraví a vybavenosti.

Ačkoliv celkové posouzení všech těchto přínosů na úrovni EU nebylo dosud provedeno, širší pohled na přínosy ochrany přírodního dědictví naznačuje jejich potenciální význam. Celkové hodnocení celé škály přínosů, obav a kompromisů může ukázat, jak se oblasti Natury 2000 mohou stát motorem udržitelného rozvoje místního hospodářství a mohou přispět k udržení osídlení venkova. Aktivní přístup k těmto otázkám a dialog s relevantními zainteresovanými skupinami jsou klíčem k úspěšnému založení sítě Natura 2000 a její integraci do širší socio-ekonomické sféry rozšiřující se Evropské unie.

3. CESTA K VYTVOŘENÍ RÁMCE PRO SPOLUFINANCOVÁNÍ SPOLEČENSTVÍM

Spolufinancování sítě NATURA 2000 na úrovni EU je zdůvodnitelné v řadě případů z několika důvodů. Na jedné straně přínosy v podobě širší biologické rozmanitosti společně sdílí celá Unie, zatímco náklady nesou především členské státy s nejrozmanitější a nejbohatší biologickou rozmanitostí a tudíž největším počtem chráněných lokalit, což se připouští i v bodech odůvodnění směrnice o stanovištích. Na druhé straně integrace potřeb životního prostředí do regionální politiky a politiky zemědělské a rozvoje venkova, by měla ospravedlnit přínos těchto politik pro financování Natury 2000 v podobě kombinovaného použití odpovídajících dostupných finančních nástrojů EU. Nemělo by se zapomínat, že Natura 2000 je podstatným přínosem nejen pro politiku EU pro oblast životního prostředí, nýbrž i pro regionální politiku, zemědělskou politiku a politiku rozvoje venkova.

Skupina odborníků ve své zprávě zkoumala 3 možnosti spolufinancování:

- použití stávajících fondů EU (zejména pro rozvoj venkova, strukturálních a kohezních fondů a fondu LIFE-Nature)

---

¹¹ Evropská Komise (2003) "Využití přírodního a kulturního dědictví k rozvoji udržitelného turismu v turisticky netradičních lokalitách."

- zvýšení a modernizaci nástroje LIFE-Nature, aby sloužil jako hlavní mechanismus pro provádění
- vytvoření nového nástroje financování vyhrazeného pro Natura 2000.

Mnoho zájmových skupin vyjádřilo obavy, že finanční prostředky, které jsou v současnosti k dispozici, nestačí spolufinancování sítě Natura 2000 pokrýt. Dosavadní zkušenost prokazuje, že použití stávajících nástrojů je omezené. Následující oddíly zkoumají v krátkosti současnou zkušenost se stávajícím mechanismem spolufinancování a následně pokračuje posouzením možnosti do budoucna.

3.1. Spolufinancování sítě Natura 2000 Společenstvím – právní základ

Směrnice o stanovištích (Příloha 2) uznává výslovně potřebu podpory od Společenství pro řízení Natury 2000 prostřednictvím nástrojů spolufinancování Společenstvím ve výjimečných případech, kdy Natura 2000 by mohla být pro členskou zemi přílišnou zátěží, což platí zejména pro členské státy s vysokou koncentrací druhů a stanovišť, které jsou předmětem zájmu Společenství. Tabulka 1 v příloze 1 ukazuje markantní rozdíly v rozsahu vymezených lokalit v různých členských státech. Článek 8 proto upravuje na základě žádosti členského státu spolufinancování ze strany Společenství určené pro opatření potřebná k zajištění příznivého stavu prioritních typů přírodních stanovišť a prioritních druhů ve zvláštních chráněných lokalitách. Článek 8 však nestanoví přímo druh financování od Společenství, které by bylo možno použít pro spolufinancování.

Členské státy používaly různé zdroje financování z EU pro spolufinancování určitých nákladů spojených s péčí o chráněné lokality navržené nebo vymezené jako součást Natury 2000 (Příloha 5). Finance, které na tyto účely byly dosud použity, zahrnují strukturální fondy (zejména EFRR, orientační sekci EZOZF v různých regionech, a iniciativy INTERREG a LEADER), Kohezní fond, záruční sekci EZOZF (opatření pro financování rozvoje venkova, včetně doprovodných opatření), a LIFE (zejména LIFE-Nature).

3.2. Nástroje financování z EU – současné spolufinancování

Tyto finance umožňovaly podporovat správní a investiční potřeby sítě Natura 2000 (Příloha 6 předkládá možnosti pro síť Natura 2000 v souladu s ustanoveními pro rozvoj venkova). EU sice poskytuje prostředky, ale odpovědnost za zavedení Natury nesou členské státy. V kontextu programů financování pro členské státy bylo tudíž rozhodnuto jak nejlépe včlenit Naturu 2000 do vnitrostátního strategického plánování, strukturálních programů a programů rozvoje venkova, dalších rozvojových iniciativ jako LEADER a INTERREG, nebo Kohezního fondu.

Členské státy využívaly těchto možností různě ze dvou důvodů. Zaprvé, ne všechny finanční nástroje (jako např. Kohezní fond) a zdroje (cílové regiony 1) jsou k dispozici všem členským státům. Zadruhé, členské státy mají u všech nástrojů možnost navrhnout programy, které odrážejí jejich specifický strategický přístup a rozvojové priority. Financování Natury 2000 je tedy možnost, nikoliv povinnost.

Až dosud především členské státy, které mají regiony spadající do cíle 1, zahrnovaly činnosti v rámci řízení sítě Natura 2000 do svých programů. Financování v těchto regionech bylo odůvodněno relativně vysokým rozsahem Natury 2000, hospodářskou situací v regionu a projektovaným přínosem tohoto výdaje pro regionální rozvoj. Některé země (např. Řecko a

Portugalsko) sledovaly programový přístup, což jim umožnilo učinit opatření pro tuto síť pomocí projektů zaměřených na podporu správy, řízení a infrastruktury, a na poskytování informací. Jiné země měly problémy s navrhováním a výběrem vhodných opatření ve svých regionálních operačních programech (např. Itálie). Toto prokazuje, že je nutné pečlivě navržené strategické plánování s programovým přístupem. V omezeném počtu členských zemí byly zatím použity zdroje na rozvoj venkova. Některé německé země (Länder) a italské a španělské regiony použily ve svých plánech rozvoje venkova ustanovení článku 16 nařízení 1257/99. Další země (např. Španělsko, Velká Británie, Německo, Řecko a Rakousko) zvolily agro-environmentální opatření zaměřená na potřeby oblastí Natura 2000. Existují také jiná agro-environmentální opatření, která podporují k prostředí šetrný přístup v oblastech Natura 2000 (jako ekologické zemědělství, zemědělství prosazující integrovanou ochranu proti škůdcům, atd.), ale existuje jen málo informací od členských zemí o tom, kolik zemědělských oblastí v agro-environmentálních programech není zaměřeno přímo na oblasti Natury 2000, které byly vybrány jako součást Natury 2000.

Co je proveditelné v některých členských státech díky přidělení dostatečných finančních zdrojů, může být méně proveditelné v ostatních členských státech. Dále je pravdou, že každý hlavní fond a iniciativa zahrnuje omezení, jako např. omezení způsobilosti některých regionů nebo zemí v případě Kohezního fondu, a některých opatření, programů a příjemců v případě EFRR a EZOF. Současné změny v SZP v souladu s Reformou 2003 a nedávné návrhy Komise na novou kohezní politiku EU (Příloha 7) však vedly ke zvýšení možností spolufinancování pro celou síť. Ještě se uvidí, jak dalece budou členské státy integrovat možnosti, které mají k dispozici, do svých programů a plánů pro další finanční období.

4. ZÁVĚR A DALŠÍ KROKY

Ochrana biologické rozmanitosti v Evropě dosáhla kriticky důležitého stádia. Gothenburská Evropská rada se dohodla, že úbytek evropské biologické rozmanitosti bude zastaven do roku 2010. Právní a politický rámec pro chráněné lokality sítě Natura 2000 je již vypracován. Účinná péče o chráněné oblasti je kriticky důležitá, má-li být dosaženo cíle stanoveného v Gothenburgu.

Nyní je třeba jasně rozhodnout mezi začleněním financování Natury do dalších relevantních politik Společenství a samostatným fondem. Výsledky členských států a konzultace se zainteresovanými skupinami¹² prokázaly jasné rozdělení názorů na tuto problematiku. Většina členských zemí dává přednost možnosti začlenění, zatímco zainteresované skupiny preferují samostatný fond pro Naturu 2000. Navzdory výše uvedeným omezením považuje Komise možnost začlenění za lepší přístup, a to z následujících důvodů:

- zajistilo by to, že péče o oblasti Natury 2000 by byla součástí širšího obhospodařování půdy v EU. Díky tomu by hospodaření v oblastech Natury 2000 bylo součástí finanční podpory SZP a strukturálních intervencí, jakožto součást politiky rozvoje venkova a regionů. Tento doplňkový přístup by umožnil, aby oblasti Natury 2000 působily v ochraně

---

¹² Zpráva o jednáních o financování Natury 2000 je k dispozici na:
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/financing_natura_2000/index_en.htm

evropské biologické rozmanitosti lépe, než kdyby tyto oblasti byly izolované nebo vyňaté z širšího strategického kontextu.

- umožnilo by to členským státům stanovit priority a vypracovat strategie a opatření, která odrážejí národní a regionální specifika.
- zamezilo by se zdvojení a překrývání různých nástrojů financování Společenství, administrativním komplikacím a transakčním nákladům souvisejících se zdvojením.

Komise proto navrhne, jako součást připravovaného legislativního balíčku návrhů příštích finančních výhledů, aby se členským státům umožnilo získat spolufinancování pro určité aktivity v oblastech Natury 2000 ze škály stávajících nástrojů.

Komise svůj závazek k síti NATURA 2000 naznačila v nedávném Sdělení „Budování společné budoucnosti“¹³, kde stanovila svůj přístup k budoucímu finančnímu období. Naznačila svůj názor, že budoucí politika rozvoje venkova po roce 2006 by měla být, mezi jiným, postavena na:

- posílení životního prostředí a krajiny podpořením obhospodařování půdy, včetně spolufinancování rozvoje venkova souvisejícího s chráněnými lokalitami NATURY 2000.

Další z důležitých aktivit zahrnutých do priorit oblasti životního prostředí v období 2007-2012 je:

- rozvoj a provedení sítě lokalit Natura 2000 na ochranu evropské biologické rozmanitosti a provedení akčních plánů biologické rozmanitosti.

Toto vyžaduje vypracování vhodných návrhů v připravované revizi nařízení o rozvoji venkova, založených na stávajících možnostech spolufinancování rozvoje venkova v rámci Natury 2000, včetně péče o chráněné lokality na zemědělské a lesní půdě, a podpoře a využití těchto možností členskými státy. Evropská kohezní politika prováděná za pomoci kohezního a strukturálních fondů již dovoluje podporu pro investování do infrastruktury v oblastech Natury 2000 dle vnitrostátních, regionálních a přeshraničních programů v rámci ekologických projektů a programů, které mohou přispět celkovému hospodářskému rozvoji regionu. Ve svém návrhu na revizi strukturálních fondů a kohezního fondu zachová Komise tuto možnost¹⁴ a následně poskytne návod na to, jak Gothenburský závazek „operacionalizovat“. Kromě financování, které má být poskytováno z fondů na rozvoj venkova a ze strukturálních fondů, bude jistá podpora pro síť Natura 2000 zahrnuta do navrhovaného Finančního nástroje pro životní prostředí. Tyto prostředky budou určeny především na podporu takových aktivit jako např. budování sítě v oblasti osvědčených postupů, komunikaci a veřejnou osvětu.

Předpokládá se tedy, že fondy Společenství, a hlavně pak strukturální fondy a fondy pro rozvoj venkova, zpřístupní spolufinancování pro zavedení sítě Natura 2000. Není však možné

---

¹³ Sdělení Komise Radě a Evropskému Parlamentu *Budování naší společné budoucnosti* Politické vyzvy a rozpočtové prostředky v rozšířené Unii 2007-2013 KOM(2004) 101 v konečném znění.

¹⁴ Nové příležitosti pro spolufinancování mohou být vytvořeny na základě návrhu Komise pro nové finanční nástroje pro přeshraniční spolupráci na vnějších hranicích Společenství.

stanovit cíl pro výši tohoto typu financování, protože konečné výdaje budou záviset na tom, jaké priority se Natuře 2000 v jednotlivých členských státech dostane. Kritéria způsobilosti pro financování budou stanovena v každém nařízení a budou platit i obecná pravidla každého daného fondu.

Dalšího úsilí je zapotřebí v oblasti odhadů nákladů a tvorby programů pro provedení na vnitrostátní úrovni, které zajistí účinné využití prostředků Společenství. Současná práce členských zemí na plánech péče pro oblasti Natuře 2000 by měla zlepšit kvalitu nákladových odhadů.

Je důležité zajistit, aby výsledkem příklonu k začlenění financování potřeb sítě Natura 2000 do dalších oblastí politik, jak bylo popsáno v tomto sdělení, byl dostatek celkového financování k zajištění cílů sítě. Komise bude tudíž nabádat členské státy, aby financování Natuře 2000 při vymezování svých programů řádně zvažily. Komise také zvaží vydání podrobnějších pokynů o tom, jak lze tyto prostředky na podporu sítě Natura 2000 využívat.

Jaký typ spolufinancování zajistí Společenství pro Naturu 2000 v budoucnosti?

Není možné podat přesnou informaci o pravděpodobných ročních částkách na spolufinancování oblastí Natuře 2000 od roku 2007, jelikož bude záležet na každém členském státě a regionu, jak se rozhodnou zohlednit potřeby svých chráněných lokalit při zpracování svých vnitrostátních a regionálních programů v rámci různých fondů. Není tedy navrženo žádné omezení na částky v příslušných fondech, protože situace bude v každém členském státě odlišná.

Z tohoto důvodu není možné říci předem, kolik z odhadnutých nákladů v tomto sdělení by mohlo být spolufinancováno z rozpočtu Společenství. Následující ukázka založená na zkušenostech z období 2000-2006 dává představu tom, jak by navrhovaný systém mohl fungovat.

Míra spolufinancování investic a/nebo činností v jednotlivých případech, na něž se vztahuje financování ze strany EU, bude stanovena v každém nařízení zvlášť a bude různá (např. v současnosti činí maximálně 50 až 85 %). Pro zjednodušení však lze uvést, že pokud bude spolufinancování rozděleno na bázi 50/50 mezi Společenstvím a členským státem, bude to znamenat, že polovina odhadnutých nákladů by mohla být uhrazena Společenstvím. Ačkoliv přesný objem běžných výdajů není znám, lze odhadnout, že ročně se prostřednictvím opatření na rozvoj venkova vynakládá řádově 500 mil. EUR na podporu péče o síť Natuře 2000. S přihlédnutím k rozšíření a dobíhajícímu vymezování lokalit se předpokládá, že tato částka v příštích letech podstatně vzroste – podle toho, jaké rozvojové plány jednotlivé členské státy zvolí pro rozvoj venkova. Pro strukturální fondy není podobný odhad k dispozici, takže nelze v této fázi učinit podobné ani příkladové prognózy. Celkový podíl Strukturálních fondů na environmentálních projektech je však podstatný a už nyní jsou v některých členských státech vydávány významné částky na ochranu přírody.